

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 sierpnia 2020 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi:

1. zasądził od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz P. S. kwotę 10.023,26 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 25 lutego 2018 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 4.119 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;
2. oddalił powództwo w pozostałej części;
3. nakazał zwrócić ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi na rzecz P. S. kwotę 700 zł tytułem niewykorzystanej zaliczki.

Apelację od tego rozstrzygnięcia w zakresie punktu 1 i 3 złożył pozwany zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj.:

a/ art. 233 § 1 kpc poprzez newszechstronną i wybiórczą ocenę materiału dowodowego, co skutkowało ogólnie błędną oceną dowodów i pominięciem okoliczności mających istotne znaczenie lub nie nadaniem im odpowiedniej wagi, a szczególności poprzez:

- błędne przyjęcie, iż pozwany nie przedłożył powodowi skutecznej propozycji najmu pojazdu zastępczego;
- pominięcie, że w ramach prowadzonej rozmowy z konsultantem przekazano poszkodowanemu informację o możliwości podmiany samochodów zastępczych oraz o prawie weryfikacji stawki najmu do kwoty 350 złotych brutto za dobę gdyby poszkodowany w sposób niezasadny odmówił skorzystania z propozycji pozwanego;
- pominięcie przez sąd, że poszkodowany realnie nie był zainteresowany uzyskaniem jak najkorzystniejszej oferty, bowiem rozpytał pozwanego tylko o klasę udostępnianego samochodu;
- pominięcie okoliczności, że poszkodowany nie poinformował pozwanej o przyczynach dla których nie chce skorzystać z pojazdu zastępczego za stawkę znacznie niższą co uniemożliwiło prawidłową likwidację szkody;
- nienadanie odpowiedniego znaczenia złożonej poszkodowanemu oferty najmu samochodu zastępczego, z której poszkodowany- należycie współpracujący z dłużnikiem w wykonaniu zobowiązania – winien był skorzystać i która to oferta winna wyznaczać stawkę dobową, na podstawie której Sąd zasądził odszkodowanie;
- sprzeczne z zasadami logiki uznanie, że samochód zastępczy został wynajęty na czas postępowania likwidacyjnego od 28.11.2017 r. do 5.01.2018 r. (38 dni), w sytuacji gdy okoliczności przeciwne wynikają z § 1 umowy najmu z 28.11.2017 r. , która została zawarta na okres od 28.11.2017 r. do 5.12.2017 r. (7 dni) za stawkę 499 złotych netto płatna po zwrocie przedmiotu najmu, zaś samochód został zdany dopiero 5.01.2018 r.

Skarżący zarzuca również naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci:

- art. 509 k.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że powód skutecznie nabył od poszkodowanego wierzytelność z tytułu najmu pojazdu zastępczego w związku z likwidacją szkody z dnia 27.11.2017 r. w sytuacji, gdy poszkodowany przeniósł wierzytelność przysługującą mu wobec (...), a nie (...), a w konsekwencji powód nie jest legitymowany czynnie do kierowania roszczeń wobec pozwanego, a nadto umowa przelewu wierzytelności z dnia 5.01.2018 r. przelewa wierzytelność wobec (...) z tytułu najmu pojazdu zastępczego zawartej na okres od 28.11.2017 r. do 5.12.2017 r. nie zaś za okres faktycznego korzystania z pojazdu zastępczego do daty zdania pojazdu, co potwierdzać

ma niepodpisana przez poszkodowanego faktura VAT nr (...), co prowadzić powinno do wniosku, że potencjalna wierzytelność wynosi najwyżej 4296,39 złotych (7 x 499 zł x 1,23 zł);

- art. 569 k.c. w zw. z art. 65 § 1 k.c. przez jego błędna wykładnię i niewłaściwe ustalenie, że łącząca strony umowa była zawarta na czas postępowania likwidacyjnego, a wynagrodzenie za korzystanie z pojazdu determinowała data zwrotu pojazdu, a nie data zawarta w umowie najmu pojazdu zastępczego;

- art. 354 § 2 k.c. i art. 16 ust 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez ich błędna wykładnię i w konsekwencji nieprawidłowe przyjęcie, że poszkodowany nie musiał współpracować z pozwanym w procesie likwidacji szkody oraz dopełniać ciężących na nim obowiązków, w szczególności polegających na zapobieżeniu zwiększenia się szkody, bowiem pozwana nie wykazała skutecznego przedstawienia poszkodowanemu szczegółowej oferty wynajmu samochodu zastępczego przez pozwaną mimo iż poszkodowany po otrzymaniu informacji o podmiotach współpracujących z pozwaną oraz akceptowanych stawkach nie wykazał się jakąkolwiek inicjatywą by dokonać ustaleń w zakresie możliwości podmiany samochodu zastępczego, co skutkowało nieuzasadnionym zwiększeniem rozmiaru szkody poprzez wynajęcie przez poszkodowanego pojazdu zastępczego za stawkę wyższą niż podmioty oferujące najem pojazdów zastępczych współpracujące z pozwanym;

- art. 822 § 1 k.c. i art. 824¹ § 1 k.c. poprzez ich błędne zastosowanie i w konsekwencji błędne przyjęcie za uzasadnione nadmiernych kosztów najmu pojazdu zastępczego;

- art. 361 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i nieprawidłowe uznanie, że w granicach normalnego następstwa szkody mieszczą się koszty najmu po stawce znacznie zawyżonej niż koszty najmu zaproponowanego poszkodowanemu, podczas gdy zwiększenie szkody było wywołane nielojalnym i nieracjonalnym postępowaniem poszkodowanego jak również, że różnica w wysokości stawki najmu pojazdu przez powoda względem stawek stosowanych przez firmy współpracujące z pozwanym stanowi szkodę pozostającą w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem szkodzącym.

W związku z tym skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu.

Wbrew zapatrywaniom apelującego, zaskarżone orzeczenie należało uznać za prawidłowe, stanowiące wynik właściwej oceny zebranego materiału dowodowego. Sąd Okręgowy podziela poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia i w konsekwencji przyjmuje za swoje, uznając za zbędne powielanie ich w całości w treści niniejszego uzasadnienia. W ocenie Sądu odwoławczego Sąd I instancji w sposób właściwy zastosował również odpowiednie przepisy prawne do stanu faktycznego niniejszej sprawy.

Za niezasadny uznać należy zarzut przekroczenia przez Sąd I instancji granicy swobodnej oceny dowodów, bowiem skuteczna obrona stanowiska skarżącego w tym zakresie wymagałaby wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego oraz brak jest wszechstronnej oceny wszystkich istotnych dowodów (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 1998 r. II UKN 151/98 - OSNAPiUS 1999/15/492; z 4 lutego 1999 r. II UKN 459/98 - OSNAPiUS 2000/6/252; z 5 stycznia 1999 r. II UKN 76/99 - OSNAPiUS 2000/19/732). Jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej

albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. wyrok SN z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00 LEX nr 56906). Zdaniem Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy w sposób należyty wyjaśnił sprawę, a przeprowadzona ocena dowodów jest prawidłowa i odpowiada powyższym kryteriom. Apelacja pozwanego nie wykazuje uchybień w rozumowaniu Sądu które podważałyby prawidłowość dokonanej oceny. Naruszenie zasad swobodnej oceny dowodów nie może polegać na przedstawieniu przez stronę alternatywnego stanu faktycznego, a tylko na podważeniu przesłanek tej oceny z wykazaniem, że jest ona rażąco wadliwa lub oczywiście błędna - czego, zdaniem Sądu Okręgowego, skarżący we wniesionej apelacji nie uczynił.

Skarżący zarzuca, że Sąd błędnie przyjął, iż pozwany nie przedłożył powodowi skutecznej propozycji najmu pojazdu zastępczego. Zarzut ten jest całkowicie chybiony, bowiem ze zgromadzonego materiału dowodowego w postaci nagrań, korespondencji i zeznań świadka M. K. wynika, że pozwany ograniczył się do wskazania czterech wypożyczalni, z którymi współpracuje oraz do określenia górnej granicy kosztów wynajmu samochodu za jeden dzień. Pracownik pozwanego nie potrafił nawet poinformować poszkodowanego, czy któraś z tych wskazanych wypożyczalni dysponuje pojazdami klasy P. z automatyczną skrzynią biegów, tj. porównywalnego z uszkodzonym pojazdem.

Należy podnieść, że obowiązujące przepisy regulujące odpowiedzialność odszkodowawczą, w szczególności art. 361 § 1 k.c., nie dają podstawy do automatyzmu przy orzekaniu o zwrocie kosztów wynajmu pojazdu zastępczego. W judykaturze akcentuje się przede wszystkim indywidualny charakter każdej sprawy, przez co należy rozumieć, że indywidualnie powinna być oceniana nie tylko zasadność refundacji kosztów najmu pojazdu zastępczego, ale i ich wysokość. Dobitnie zostało to wyrażone w uchwale Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 roku (III CZP 5/11, opubl. w OSN z 2012 r., nr 3, poz. 28), w której podkreślono, że „odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego niesłużącego do prowadzenia działalności gospodarczej obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego; nie jest ona uzależniona od niemożności korzystania przez poszkodowanego z komunikacji zbiorowej”. Jednocześnie w uzasadnieniu omawianej uchwały Sąd Najwyższy wprost wypowiedział się, że utrata możliwości korzystania z pojazdu nie powoduje samoistnie odrębnego uszczerbku majątkowego oraz, że nie wszystkie wydatki pozostające w związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym mogą być refundowane ze względu na obowiązek wierzyciela zapobiegania szkodzie i zmniejszania jej rozmiarów. Z jednej strony korzystanie z samochodu stało się przy obecnym stanie rozwoju stosunków społecznych i gospodarczych standardem cywilizacyjnym. Możliwość wynajęcia pojazdu zastępczego ma umożliwić poszkodowanemu zachowanie takiego standardu życia codziennego, jak gdyby wypadek nie miał miejsca. Z drugiej strony koszty wynajęcia samochodu zastępczego muszą być utrzymane w rozsądnych granicach, a ocena zasadności ich ponoszenia i wysokości podlega ocenie sądu tak, jak wysokość każdego innego roszczenia odszkodowawczego. Jakkolwiek poszkodowany nie jest obowiązany poszukiwać najtańszej oferty wynajmu, to jednak spoczywa na nim powinność zaniechania działań zwiększających szkodę (art. 363 k.c. i art. 354 k.c.), co wyraża się w zakazie generowania kosztów najmu pojazdu ponad niezbędny zakres. Jeżeli bowiem ubezpieczyciel proponuje poszkodowanemu skorzystanie z pojazdu zastępczego równorzędnego pod istotnymi względami pojazdowi uszkodzonemu, zapewniając pełne pokrycie kosztów jego udostępnienia, a mimo to poszkodowany decyduje się na poniesienie wyższych kosztów najmu innego pojazdu, to koszty te (w zakresie nadwyżki) winny obciążać poszkodowanego.

W niniejszej sprawie ubezpieczyciel stoi na stanowisku, że poszkodowany winien skorzystać z wypożyczalni wskazanych przez ubezpieczyciela, a jeżeli nie, to koszty wynajmu zostaną zweryfikowane do kwoty 350 złotych brutto za dzień wynajmu. Skarżący zdaje się pomijać kwestię dotyczącą klasy pojazdu uszkodzonego i zastępczego. Należy również zwrócić uwagę, że pełnomocnik pozwanego przyznał wysokość stawki pojazdu zastępczego w klasie P. na kwotę 499 złotych netto. A zatem nie można postawić powodowi zarzutu, że swoim działaniem przyczynił się do powiększenia szkody. Poszkodowanemu, który domaga się odszkodowania z tytułu odpowiedzialności cywilnej sprawcy szkody służy prawo do wynajęcia pojazdu zastępczego równorzędnego pod istotnymi względami pojazdowi uszkodzonemu.

Jeśli idzie o zarzut naruszenia art. 509 k.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że powód skutecznie nabył od poszkodowanego wierzytelność z tytułu najmu pojazdu zastępczego w związku z likwidacją szkody z dnia 27.11.2017 r. w sytuacji, gdy poszkodowany przeniósł wierzytelność przysługującą mu wobec (...), a nie (...), a w konsekwencji powód nie jest legitymowany czynnie do kierowania roszczeń wobec pozwanego, to jest on całkowicie chybiony.

Sprawca szkody ubezpieczony był od odpowiedzialności cywilnej OC w (...) tzn. w (...) S.A., a (...) jest znakiem towarowym należącym do (...) S.A.

Pozwane towarzystwo ubezpieczeń prowadziło postępowanie likwidacyjne związane ze szkodą z dnia 27.11.2017 r., wymianę korespondencji z powodem, przyznało i wypłaciło odszkodowania za uszkodzony pojazd marki M. (...) na kwotę 70.092,69 zł oraz zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego w kwocie 13.300 złotych w oparciu o zweryfikowaną fakturę VAT nr (...). Słusznie uznał Sąd I instancji, że załączony przez powoda dokument w postaci umowy przelewu wierzytelności, a także inne dokumenty pozostające w związku z cesją np. umowa najmu pojazdu zastępczego, oświadczenie poszkodowanego do umowy najmu, w sposób niebudzący żadnych wątpliwości pozwalają określić jaka wierzytelność była przedmiotem przelewu, a (...) nie określa w sposób poprawny podmiotu odpowiedzialnego za naprawienie szkody lecz korzystanie przez (...) S.A. ze znaku towarowego (...) i określenie w umowie przelewu podstawy wierzytelności, daty zdarzenia szkodowego, numeru rejestracyjnego pojazdu uszkodzonego, w sposób niewątpliwy pozwala powiązać ubezpieczyciela z tą właśnie umową cesji. W tej sytuacji kwestionowanie legitymacji czynnej powoda w kontekście umowy przelewu wierzytelności z dnia 5.01.2018 r. jest chybione i nie może skutkować oddaleniem powództwa.

Zarzut naruszenia art. 569 k.c. w zw. z art. 65 § 1 k.c. przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe ustalenie, że łącząca powoda z poszkodowanym umowa była zawarta na czas postępowania likwidacyjnego, a wynagrodzenie za korzystanie z pojazdu determinowała data zwrotu pojazdu, a nie data zawarta w umowie najmu pojazdu zastępczego również nie jest trafny, bowiem jak słusznie podniósł Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przepisy regulujące stosunek najmu (art. 659 i nast. k.c.) nie stawiają wymogów co do formy, w jakiej winna być zawarta umowa. A zatem skoro M. K. użytkował samochód zastępczy po dniu 5 grudnia 2017 roku należało uznać, iż strony w sposób dorozumiany zawarły umowę najmu pojazdu do daty jego zwrotu, czego dowodem jest wystawiona faktura VAT nr (...).

Reasumując należy stwierdzić, że pozwany nie sprostął ciężarowi dowodu w zakresie wykazania, że poszkodowany przyczynił się do zwiększenia szkody w postaci kosztów najmu pojazdu zastępczego oraz, że powód nie dysponował prawnie skuteczną umową najmu pojazdu zastępczego dającą mu legitymację do skierowania roszczenia wobec pozwanego.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację i na podstawie art. 98 k.p.c. Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1800 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.